

Stipendiatförsäkringsguide

I denna version har lagändringen 1.6.2015 beaktats och har beslutspraxis uppdaterats jämfört med guiden 2009.

31.5.2016

Versionshantering

3.11.2015	<p>Ändringar</p> <p>Lämnats till övervakarna av prövningsverksamheten för behandling. I jämförelse med den tidigare guiden har följande ändringar gjorts:</p> <ul style="list-style-type: none">– Indelad i flera kapitel i stället för ett enda kapitel– Handläggningsordningen– Ändringarna i lagstiftningen har beaktats, särskilt ändringarna i LFÖPL 1.6.2015, men även ändringar som gäller stipendiatarbete i internationella situationer.
31.5.2016	Sifferuppgifterna har uppdaterats till 2016 års nivå.

1	Arbetspensionsförsäkring för stipendiater	5
2	Villkor för tecknande av försäkring	5
2.1	Stipendiat	6
2.2	Anställningsförhållande till stipendiegivaren	6
2.2.1	Pensionsskyddscentralens avgörande om tillämpningsområde	7
2.3	Företagsverksamhet vid sidan av stipendiatarbete	7
2.3.1	Företagararbete som ska FÖPL-försäkras.....	7
2.3.2	Försäkring av stipendiater som bedriver lantbruksföretagarverksamhet.....	7
2.4	Vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet	8
2.4.1	Stipendium för vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet.....	8
2.5	Stipendium som beviljats från Finland	9
2.6	Arbete i Finland	9
2.7	Boende i Finland	9
2.7.1	Boende i Finland förutsätts inte	10
2.8	Stipendiatens ålder.....	10
2.9	Inte vid ålderspension	10
2.10	Fyra månaders arbetsvillkor och nedre gräns för årlig arbetsinkomst	10
2.11	Flera stipendier samtidigt.....	11
3	Försäkringsskyldighetens inträde och fastställande av försäkringen	11
3.1	Försäkringsskyldighetens inträde.....	11
3.1.1	Stipendier som beviljats före 2009.....	11
3.1.2	Statens konstnärsstipendier som beviljats före 2009	12
3.2	Ansökan om försäkring hos LPA	12
3.2.1	Varje stipendium kräver en egen försäkringsansökan	13
3.3	Fastställande av försäkring.....	13
3.4	Fastställande av arbetsperiod	13
3.4.1	Stipendiegivaren har angett en tidslängd.....	13
3.4.2	Stipendiegivaren tar inte ställning till tidpunkten för arbetet eller dess längd	14
3.5	Försäkringen börjar	14
3.5.1	Tidigast den dag stipendiet beviljats	14
3.5.2	Retroaktiv tid	14
3.6	Fastställande av arbetsinkomst.....	14
3.6.1	Flera stipendier samtidigt.....	15
3.7	Hur kostnader beaktas när arbetsinkomsten bestäms	15
3.7.1	Kostnadskalkyl	15
3.7.2	Beviljat bara för arbete.....	15
3.7.3	Beviljat både för arbete och för kostnader	15
3.8	Fastställande av arbetsinkomst för medlemmar i en arbetsgrupp	17
3.9	Justering av arbetsinkomsten under en pågående försäkringsperiod	17
3.9.1	Arbetsinkomsten för stipendiater som får invalid- eller deltidspension.....	17
3.9.2	Justering av arbetsinkomsten med lönekoeficienten	17
4	Avbrytande av försäkringen och dess upphörande i förtid.....	18
4.1	Avbrytande av försäkringen	18
4.2	Efter avbrottet	19
4.3	Försäkringens upphörande under pågående försäkringstid	19
4.3.1	Upphörande med arbete.....	19

4.3.2	Ingen försäkringsskyldighet	19
5	Förenande av stipendier	20
6	Internationella försäkringssituationer	20
6.1	En stipendiat från utlandet kommer till Finland för att arbeta på stipendium.....	21
6.1.1	En stipendiat från ett EU- eller EES-land eller Schweiz kommer till Finland för att arbeta på stipendium	21
6.1.2	En person från ett land med överenskommelse om social trygghet kommer till Finland för att arbeta på stipendium	22
6.1.3	En stipendiat från ett icke-avtalsland kommer till Finland för att arbeta på stipendium	22
6.1.3.1	Helhetsbedömning	22
6.1.3.2	Tillämpning av bosättningsbaserad social trygghet på stipendiater.....	23
6.1.3.3	Villkoren uppfylls senare	24
6.1.3.4	FPA:s och LPA:s behörighet	24
6.1.3.5	Har inte bosatt sig stadigvarande i Finland	24
6.2	Stipendium har beviljats för ett arbete som ska utföras utomlands	24
6.2.1	Stipendium har beviljats för arbete i ett EU- eller EES-land eller Schweiz	25
6.2.1.1	Utsänd egenföretagare.....	25
6.2.1.2	Utsänd arbetstagare som också utför arbete på stipendium	26
6.2.1.3	Dispens	26
6.2.1.4	Arbete i två medlemsstater	26
6.2.1.5	Anställd i en medlemsstat och egenföretagare i en annan.....	26
6.2.1.6	Stipendiatarbete i flera länder	26
6.2.1.7	Pensionsskyddscentralens avgörande.....	27
6.2.2	Stipendium har beviljats för arbete i ett land med överenskommelse om social trygghet	27
6.2.3	Stipendium har beviljats för arbete i ett icke-avtalsland	27
6.2.4	Stipendiaten åker utomlands för att arbeta under LFÖPL-försäkringens giltighetstid	28
6.2.4.1	EU- eller EES-land eller Schweiz	28
6.2.4.2	Länder med överenskommelse om social trygghet	28
6.2.4.3	Icke-avtalsländer.....	29
7	Stipendiaters försäkringspremie.....	30
7.1	Hur LFÖPL-premien bestäms	30
7.2	Grupplivförsäkringspremien.....	31
7.3	Premien för OFLA-arbetskadeförsäkringen	31
7.4	Om försäkringen inte gäller hela året.....	31
7.5	Fakturering av försäkringspremien	31
7.5.1	Förfallodagar för försäkringspremien.....	32
7.5.2	Flera stipendiatförsäkringar samtidigt	32
7.5.3	Stipendiatförsäkring och försäkring för lantbruksföretagare samtidigt.....	32
7.6	Dröjsmålsränta	32
7.7	Utsökningsindrivning	33
7.8	Indrivning av obetalda försäkringspremier från LFÖPL-pensionen.....	33
7.9	Preskription av försäkringspremier	33
7.10	Preskription av återbetalning av arbetspensionsförsäkringsavgift som betalats utan grund.....	33
8	Tillsyn över försäkringsskyldigheten	33
8.1	Stipendiegivarens skyldighet att lämna anmälan och uppgifter	33
8.2	Annan skyldighet för stipendiegivaren att lämna uppgifter	34

8.3	Stipendiatens skyldighet att lämna anmälan och uppgifter.....	34
8.4	Skyldighet för den som leder en arbetsgrupp att lämna uppgifter.....	35
8.5	Tvångsförsäkring.....	35
8.6	Befrielse från försäkringsskyldighet	35
9	Pensionstillväxt på basis av LFÖPL-arbetspensionsförsäkring	36
9.1	Den totala arbetsinkomsten.....	36
9.2	Lantbruksföretagarverksamhet vid sidan av stipendiatarbete	36
9.3	Pensionstillväxt.....	37
9.3.1	Åldersgränser.....	37
9.3.2	Pensionstillväxt på basis av arbete under den aktiva tiden	37
9.3.3	Tillväxtprocent	37
9.3.4	Pensionstillväxt på basis av arbete som utförs vid sidan av pensionen	38
9.3.5	Pensionstillväxt på grund av sociala förmåner	38
9.3.6	Pensionsutdrag	38
10	Sökande av ändring i LPA:s försäkringsbeslut.....	38
10.1	Besvär	38
10.1.1	Besvärstid	38
10.1.2	Inlämnande av besvär.....	39
10.1.3	Besvär som inkommit för sent.....	39
10.1.4	Besvärsskriftens innehåll	39
10.2	Behandling av besvärssärendet vid LPA.....	40
10.2.1	Tidsfrister.....	40
10.3	Besvärsinstansens beslut.....	40
10.4	Grundbesvär	40
10.5	Verkställighet av beslut under besvärstiden	41
10.6	Andra medel för att söka ändring	41
10.6.1	Rättande av felaktiga beslut	41
10.6.1.1	Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut	41
11	Grupplivförsäkring	42

1 Arbetspensionsförsäkring för stipendiater

Genom att teckna en arbetspensionsförsäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006; LFÖPL) får stipendiater rätt till ålderspension, deltids-pension, arbetspensionsrehabilitering och invalidpension enligt denna lag.

LFÖPL-försäkringen ger också de anhöriga rätt till familjepension och grupplivförsäkringsersättning efter stipendiaten.

När en LFÖPL-försäkring fastställs för en stipendiat ansluts till försäkringen automatiskt grupplivförsäkringsskydd, arbetsolycksfallsskydd enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981; OFLA) till 31.12.2015 och från 1.1.2016 enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall och yrkessjukdomar (873/2015; OFLAL) samt rätt till LPA-sjukdagpenning. Den arbetsinkomst som fastställts för stipendiaten i LFÖPL-försäkringen utgör även grund för de dagpenningar som utbetalas med stöd av sjukförsäkringslagen.

Stipendiatens LFÖPL-arbetspension beräknas på samma sätt som företagarpensionerna. På pensionsbeloppet inverkar den pensionsgrundande årliga LFÖPL-arbetsinkomstens storlek, den tid som försäkringen är i kraft samt den pensionstillväxtprocent som bestäms utifrån stipendiatens ålder.

2 Villkor för tecknande av försäkring

Stipendiater som bor i Finland och arbetar med stöd av stipendium som beviljats från Finland ska teckna försäkring hos LPA för ålderdom, arbetsoförmåga och död i enlighet med bestämmelserna i LFÖPL.

LFÖPL-försäkringen omfattar stipendiater som

- 1) uppfyller de villkor som enligt 8 a § i LFÖPL gäller för stipendiater
- 2) bor i Finland (se närmare punkt 2.7 och undantagen i kapitel 6)
- 3) fyllt 18 men inte 68 år
- 4) inte får ålderspension enligt arbetspensionslagarna och
- 5) beviljats ett stipendium
 - med stöd av vilket stipendiaten arbetar minst fyra månader utan avbrott och
 - vilket omräknat till årsarbetsinkomst uppgår till minst 3 778,59 euro (i 2016 års nivå).

Skyldigheten att teckna LFÖPL-försäkring är obligatorisk för alla som arbetar på stipendium som beviljats 1.1.2009 eller därefter. Försäkring kan under vissa villkor också tecknas för stipendier som beviljats innan lagen trädde i kraft (se närmare punkt 3.1.1).

Nedan redogörs noggrannare för respektive villkor för LFÖPL-försäkring.

2.1 Stipendiat

Enligt 8 a § i LFÖPL avses med stipendiat en i Finland bosatt person som utan att stå i anställningsförhållande till den som beviljat stipendiet bedriver vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet i Finland med stöd av ett stipendium som beviljats honom eller henne personligen från Finland.

Med stipendiat avses också en person som på motsvarande sätt utan att stå i anställningsförhållande bedriver vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet i en forskar- eller konstnärsgrupp som har beviljats stipendium.

Som en ovan avsedd stipendiat betraktas också en person som medan han eller hon står i anställningsförhållande eller bedriver företagaverksamhet får stipendium för forskning eller konstnärlig verksamhet som bedrivs separat från anställningsförhållandet eller företagaverksamheten.

2.2 Anställningsförhållande till stipendiegivaren

En utgångspunkt enligt LFÖPL är att stipendiaten inte står i anställningsförhållande till den som beviljat stipendiet. Med anställningsförhållande avses ett avtal enligt arbetsavtalslagen genom vilket en arbetstagare eller flera arbetstagare tillsammans som ett arbetslag förbinder sig att utföra arbete för en arbetsgivares räkning under dennes ledning och övervakning mot lön eller annat vederlag.

Fastän en utgångspunkt för försäkringen är att stipendiaten inte står i anställningsförhållande till den som beviljat stipendiet, betraktas dock som stipendiat även en person som står i anställningsförhållande till den som beviljat stipendiet, om stipendiet har beviljats för vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet som bedrivs separat från anställningsförhållandet.

Om stipendiaten arbetar i en arbetsgrupp förutsätts på motsvarande sätt att personen inte utför arbetet i egenskap av anställd.

I en situation där en person har ett arbetsavtals- eller tjänsteförhållande separat från stipendiatarbetet omfattas han eller hon för stipendiatarbetets del av LFÖPL och för arbetsavtals- eller tjänsteförhållandets del av pensionslagarna för personer i arbetsavtals- och tjänsteförhållande.

Det finns ett beslut av Försäkringsdomstolen (FörsD 5.6.2014/2387:2011) om detta. En person utförde samma forskningsarbete i anställningsförhållande till universitetet och på stipendium samtidigt. Försäkringsdomstolen ansåg att den centrala principen i arbetspensionssystemet är att pension bör tillväxa av all förvärvsverksamhet. Stipendiet beviljades av en annan organisation än den som betalade lön, vilket innebär att pension tillväxer enligt ArPL för löns del och enligt LFÖPL för stipendiatarbetets del.

2.2.1 Pensionsskyddscentralens avgörande om tillämpningsområde

Om det är oklart huruvida stipendiet har beviljats för vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet som bedrivs separat från ett anställningsförhållande, kan Pensionsskyddscentralen på ansökan av den som låter utföra eller som utför arbetet eller på ansökan av LPA avgöra om stipendiatarbetet ska försäkras enligt LFÖPL.

2.3 Företagsverksamhet vid sidan av stipendiatarbete

2.3.1 Företagararbete som ska FÖPL-försäkras

Som stipendiat betraktas också en person som arbetar på stipendium vid sidan av sin företagaverksamhet. Enligt förarbetena till lagen innebär ordnandet av pensionskydd för stipendiater i LFÖPL att de stipendiater som tidigare varit skyldiga att ordna sitt pensionsskydd enligt lagen om pension för företagare (1272/2006; FöPL) inte längre kan inkludera ett stipendium som beviljats för vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet i sin FöPL-arbetsinkomst. I fråga om det stipendiefinansierade arbetet omfattas de av LFÖPL. Försäkringsdomstolen har gett ett avgörande i ett ärende av denna typ (FörsD 15.6.2011/3024:2010). En stipendiat är försäkringskyldig enligt FöPL för sin arbetsinkomst av företagaverksamhet som avses i FöPL och enligt LFÖPL för sitt stipendium.

Exempel 1

En författare har försäkrat sin författarverksamhet och sitt frilansarbete som kolumnist enligt lagen om pension för företagare. Hon får försäljningsinkomster från författarverksamheten och arvoden för kolumnistarbetet. Den 1 februari 2009 blir hon beviljad ett tvåårigt arbetsstipendium på 25 000 euro för författararbete. Stipendiatarbetet pensionsförsäkras då enligt LFÖPL och den övriga verksamheten fortsättningsvis enligt FöPL. Om personen har arbetat på stipendium också före år 2009 och arbetet i fråga har räknats in i hennes FöPL-arbetsinkomst, ska FöPL-försäkringen till denna del justeras.

Exempel 2

En översättare har en FöPL-försäkring för sitt översättningsarbete. Han får ersättning för de böcker han översatt. Han beviljas också ett stipendium för översättning. Enligt Pensionsskyddscentralens avgörande om tillämpningsområde ska översättaren ta försäkring som företagare enligt FöPL till den del förlaget betalar ersättning till honom för arbetet. Till den del han får stipendier för arbetet ska han ta försäkring som stipendiat enligt LFÖPL.

2.3.2 Försäkring av stipendiater som bedriver lantbruksföretagarverksamhet

Enligt LFÖPL försäkras också gårdsbruksidkare, fiskare och renskötare, vilka enligt 3 § i LFÖPL betraktas som lantbruksföretagare. Om en stipendiat också idkar lantbruksföretagarverksamhet, fastställs försäkringen separat för lantbruksföretagarverksamheten och för arbetet som stipendiat. Vardera verksamheten försäkras enligt specifika villkor.

Arbetsinkomsten i LFÖPL-försäkringen för lantbruksföretagarverksamheten bestäms med stöd av 14–21 § i LFÖPL, medan arbetsinkomsten i LFÖPL-försäkringen för stipendiatarbetet fastställs med stöd av 21 a och 21 b § i LFÖPL.

2.4 Vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet

Stipendiatarbete som ska försäkras är vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet. Begreppet ”vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet” är omfattande.

I lagen fastställs emellertid separat att som vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet enligt LFÖPL betraktas inte studier eller lärdomsprov i anslutning till

- yrkesinriktad grundexamen
- yrkeshögskoleexamen eller
- lägre eller högre högskoleexamen.

Stipendier som beviljats till exempel för examensarbete eller för studier i Finland eller utomlands inom ramen för ovanstående examina omfattas således inte av LFÖPL.

Däremot hör stipendier som beviljats för licentiatarbete till LFÖPL:s tillämpningsområde, såvida det inte är fråga om arbete i anslutning till högre högskoleexamen (t.ex. medicine licentiat). Stipendier som beviljats för framställning av doktorsavhandling omfattas också av LFÖPL.

2.4.1 Stipendium för vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet

Arbetsstipendium

För att en stipendiat ska kunna teckna en LFÖPL-försäkring förutsätts det att stipendiet har beviljats för arbete. Arbetsstipendium beviljas för kommande arbete eller arbete som redan inletts men som fortsätter i framtiden (t.ex. stipendium som beviljas för framställning av doktorsavhandling).

Stipendier som omfattas av LFÖPL är bland annat arbetsstipendier som beviljats för bedrivande av forskning eller konstnärlig verksamhet samt projektstipendier som beviljats för ett visst arbete.

Exempel

Ett stipendium har beviljats för praktik. Stipendiegivaren anger i användningsändamålet att det arbete som ska utföras på stipendium är kontorsarbete och ordnande av tillställningar. Enligt Pensionsskyddscentralens avgörande om tillämpningsområde ansågs denna typ av arbete inte vara vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet. Därför kunde stipendiet inte försäkras enligt LFÖPL.

Inte stipendium för kostnader

Stipendier som beviljats enbart för att täcka kostnader faller inte innanför LFÖPL:s tillämpningsområde (t.ex. resestipendium eller stipendium för anskaffning av instrument).

Erkänsla för livsgärning, andra motsvarande stipendier i form av pris inom konst eller vetenskap eller stipendier som beviljats för studier är inte heller sådana arbetsstipendier som avses i LFÖPL.

2.5 Stipendium som beviljats från Finland

Med stipendier som beviljats från Finland avses stipendier som beviljats av finländska privaträttsliga och offentligrättsliga sammanslutningar. Privaträttsliga sammanslutningar är till exempel stiftelser, föreningar och företag som drivs i olika företagsformer. Av dem är de finländska som har sin hemort i Finland. Offentligrättsliga sammanslutningar är till exempel staten och kommunerna.

2.6 Arbete i Finland

Grundregeln är att stipendiatarbetet ska utföras i Finland. Det finns dock vissa undantag:

- Vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet som bedrivs utomlands jämställs med arbete som utförs på stipendium i Finland, om stipendium har beviljats från Finland uttryckligen för vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet som bedrivs någon annanstans än i Finland.
- EG:s förordning om social trygghet och de överenskommelser om social trygghet som Finland ingått avgör i sista hand enligt vilket lands lagstiftning det arbete som utförs med stöd av ett stipendium från Finland ska försäkras, om denna förordning eller en överenskommelse om social trygghet ska tillämpas.
- Den försäkrade kan under den pågående arbetsperioden resa utomlands för att utföra sitt stipendiatarbete i ett annat land, om han eller hon fortfarande omfattas av den bosättningsbaserade sociala tryggheten. Om EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet ska tillämpas på arbetet utomlands, avgörs försäkringens fortsatta giltighet med stöd av bestämmelserna i förordningen eller överenskommelsen.

Se närmare kapitel 6 om internationella försäkringssituationer.

2.7 Boende i Finland

Enligt 8 a § i LFÖPL avses med stipendiat uttryckligen en stipendiat som bor i Finland. Huruvida personen är bosatt i Finland avgörs enligt de principer som anges i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993; nedan tillämpningslagen).

Enligt principerna i tillämpningslagen anses en person vara bosatt i Finland om han eller hon

- har sin egentliga bostad och sitt egentliga hem här och
- ständigt huvudsakligen vistas här.

Utgångsläget är att stipendiaten ska vistas fysiskt i Finland, eller närmare bestämt tillbringa minst hälften av sin tid varje år här. I oklara situationer där stipendiaten har personliga eller yrkesmässiga kopplingar till två länder, avgörs bosättningsfrågan på basis av helhetssituationen. Faktorer som tas i beaktande i dessa fall är bland annat vistelsens längd och karaktär i vardera landet, var familjen bor, var barnen går i skola, huruvida personen är anställd (fast eller tillfälligt), var han eller hon bedriver yrkesmässig verksamhet samt personens kopplingar till myndigheterna, bland annat boningsort enligt beskattnings- och befolkningsdatasystemet.

Även en stipendiat som flyttar till Finland från ett annat land kan anses vara bosatt här, om personen anses bosätta sig stadigvarande i Finland (se närmare punkt 6.1.3.1).

2.7.1 Boende i Finland förutsätts inte

Boende i Finland enligt principerna i tillämpningslagen förutsätts dock inte, om stipendiaten med stöd av EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet omfattas av Finlands lagstiftning om social trygghet (se närmare punkt 6.1.1).

2.8 Stipendiatens ålder

LFÖPL-försäkring för arbete som utförs på stipendium kan fastställas tidigast från början av den kalendermånad som följer efter att stipendiaten fyllt 18 år. LFÖPL-försäkringen upphör senast i slutet av den kalendermånad under vilken stipendiaten fyller 68 år.

2.9 Inte vid ålderspension

LFÖPL-försäkring kan inte fastställas för stipendiater som beviljats ålderspension enligt arbetspensionslagarna. Ålderspension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn beviljas på ansökan efter uppnådd 63 års ålder. Ålderspension utgör hinder för arbetspensionsförsäkring.

Ålderspension enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn kan beviljas redan före 62 års ålder. Även denna typ av ålderspension utgör hinder för arbetspensionsförsäkring.

2.10 Fyra månaders arbetsvillkor och nedre gräns för årlig arbetsinkomst

LFÖPL-försäkring kan endast tecknas för ett sådant stipendium med stöd av vilket stipendiaten arbetar minst fyra månader utan avbrott. Undantag är stipendier som förenas med ett annat stipendium (se närmare punkt 5).

Dessutom förutsätts det att den årliga arbetsinkomsten som fastställts på basis av det stipendium som beviljats för den oavbrutna perioden på fyra månader uppgår till

minst 3 778,59 euro (i 2016 års nivå). Det beviljade arbetsstipendiet omräknas till årlig arbetsinkomst på så sätt att stipendiebeloppet divideras med antalet dagar som ingår i arbetsperioden och det erhållna beloppet multipliceras med 360 (se närmare punkt 3.6).

I praktiken innebär arbetsvillkoret på fyra månader och minimibeloppet för arbetsinkomst följande: om ett stipendium beviljas för en oavbruten period på fyra månader och uppgår till minst 1 259,53 euro (i 2016 års nivå), omfattas det av LFÖPL.

2.11 Flera stipendier samtidigt

På basis av varje stipendium som uppfyller villkoren för försäkringsskyldighet fastställs en egen LFÖPL-försäkring för den tid personen arbetar med stöd av stipendiet. Alla villkor för LFÖPL-försäkring ska uppfyllas separat för respektive stipendium. Undantag är stipendier som förenas med ett annat stipendium (se närmare kapitel 5).

LFÖPL-försäkring kan således alltid tecknas endast för sådana stipendier i fråga om vilka arbetet pågår minst fyra månader utan avbrott och den årliga arbetsinkomsten uppgår till minst 3 778,59 euro (i 2016 års nivå).

3 Försäkringsskyldighetens inträde och fastställande av försäkringen

3.1 Försäkringsskyldighetens inträde

En person som beviljats stipendium är skyldig att teckna en arbetspensionsförsäkring om

- han eller hon arbetar minst fyra månader utan avbrott med stöd av stipendiet
- stipendiet omräknat till årlig arbetsinkomst uppgår till minst 3 778,59 euro per år (i 2016 års nivå) och
- han eller hon har börjat arbeta med stöd av stipendiet.

Försäkringen ska tecknas hos LPA inom tre månader från det att arbetet inletts.

Lagstiftningen om stipendiaters försäkringsskyldighet enligt LFÖPL trädde i kraft 1.1.2009. Skyldigheten att teckna LFÖPL-försäkring är obligatorisk i fråga om stipendier som beviljats efter lagens ikraftträdande.

3.1.1 Stipendier som beviljats före 2009

Även stipendier som beviljats före 2009 kan omfattas av LFÖPL. Försäkring beviljas i detta fall endast på ansökan av stipendiaten själv.

Ett stipendium som beviljats före 2009 kan omfattas av LFÖPL på följande villkor:

- Stipendiatarbetet börjar eller fortsätter efter att lagen trätt i kraft och pågår minst fyra månader utan avbrott.
- Stipendiebeloppet omräknat till årlig arbetsinkomst för den tid som följer efter att lagen trätt i kraft uppgår till minst 3 778,59 euro (i 2016 års nivå).
- Stipendiaten och stipendiet uppfyller även de övriga villkoren för tecknande av försäkring (se kapitel 2).
- Försäkringen tecknas av stipendiaten inom sex månader från det att lagen trätt i kraft eller, om arbetet börjat 1.1.2009 eller därefter, inom sex månader från det att arbetet börjat.

Även om det i dessa fall är frivilligt att teckna LFÖPL-försäkring, jämställs försäkringen efter att den tecknats med den obligatoriska LFÖPL-försäkringen. Stipendiaten kan inte säga upp försäkringen mitt under en pågående försäkringsperiod. Försäkringen innehåller motsvarande arbetspensionskydd, grupplivförsäkringsskydd, arbetsolycksfallsskydd och rätt till LPA-dagpenning som den obligatoriska försäkringen.

3.1.2 Statens konstnärstipendier som beviljats före 2009

Statens konstnärstipendier omfattas av LFÖPL om stipendiet har beviljats 1.1.2009 eller därefter. När det gäller stipendier som beviljats innan lagen trätt i kraft har det bestämts särskilt att vissa långvariga statliga konstnärstipendier inte omfattas av LFÖPL, även om arbetet fortsätter efter lagens ikraftträdande.

LFÖPL tillämpas inte på följande statliga konstnärstipendier som beviljats före 2009:

- statens femåriga konstnärstipendier som ger rätt till pensionskydd enligt lagen om konstnärsprofessorer och om statens konstnärstipendier (734/1969)
- statens konstnärstipendier som beviljats för mer än fem år.

Avgörande med tanke på tillämpandet av LFÖPL är datumet för beviljande, dvs. den dag då stipendiegivarens beslutande organ har fattat beslut om att en viss person ska beviljas stipendium. Om det är fråga om ett ovan nämnt stipendium för mer än fem år som beviljats under år 2008 eller tidigare, omfattas stipendiaten inte av LFÖPL även om arbetet skulle inledas eller fortsätta 1.1.2009 eller därefter.

Om ett femårigt statligt konstnärstipendium inte är anknutet till ovan nämnda pensionskydd kan det försäkras enligt LFÖPL utifrån samma principer som andra stipendier som beviljats före lagens ikraftträdande.

3.2 Ansökan om försäkring hos LPA

Stipendiaten är i första hand skyldig att själv ansöka om LFÖPL-försäkring hos LPA, då han eller hon har fått ett stipendium som uppfyller villkoren för tecknande av försäkring och har inlett stipendiatarbetet.

Försäkringsansökan ifylls via LPA:s e-tjänster på www.lpa.fi. Ansökningsblanketten finns också som pdf-version på finska, svenska och engelska på LPA:s webbplats.

3.2.1 Varje stipendium kräver en egen försäkringsansökan

Stipendiaten ska lämna en separat försäkringsansökan för varje beviljat stipendium som omfattas av LFÖPL-försäkringen. LPA ger på basis av försäkringsansökan ett försäkringsbeslut för varje stipendium och fastställer även den årliga arbetsinkomsten separat för varje stipendium.

3.3 Fastställande av försäkring

När stipendiaten lämnat sin försäkringsansökan fastställer LPA en LFÖPL-försäkring för honom eller henne genom ett försäkringsbeslut. I beslutet fastställs giltighetstiden för stipendiats LFÖPL-försäkring för en viss arbetsperiod (försäkringstid) och den årliga LFÖPL-arbetsinkomst som bestämts på basis av stipendiebeloppet och som gäller under den angivna försäkringstiden.

LPA fastställer försäkringen på basis av en anmälan om stipendium som stipendiegivaren lämnat till LPA. Om LPA inte fått någon sådan anmälan kan LPA begära att få stipendiebeslutet av kunden själv. Om stipendiebeloppet inte framgår av stipendiebeslutet eller stipendiegivarens anmälan, ska stipendiaten lämna en annan tillförlitlig utredning om stipendiebeloppet till LPA.

3.4 Fastställande av arbetsperiod

I försäkringsbeslutet ska fastställas den arbetsperiod under vilken stipendiaten arbetar med stöd av det i beslutet angivna stipendiet. Enligt 10 a § i LFÖPL anses stipendiatarbetet börja och sluta i enlighet med den arbetsperiod som nämns i stipendiebeslutet eller i den anmälan som stipendiegivaren lämnar till LPA.

3.4.1 Stipendiegivaren har angett en tidslängd

Om stipendiegivaren i sin anmälan om stipendium har angett arbetsperioden som en viss tidslängd till exempel i månader, ska stipendiaten i sin försäkringsansökan meddela när arbetsperioden har börjat. Försäkringen fastställs då från den begynnelse-tidpunkt som stipendiaten meddelat och för den tidslängd som stipendiegivaren uppgett som arbetsperiod. Arbetet kan dock börja tidigast den dag stipendiet beviljats. Stipendiegivaren kan också ange tidslängden så att arbetet sker minst under en bestämd period eller inom en bestämd period. I försäkringsbeslutet beaktas i så fall de villkor som stipendiegivaren ställt upp.

Exempel 1

Av stipendiebeslutet framgår att stipendium beviljats för en ett år lång arbetsperiod. Stipendiaten meddelar LPA att han arbetet inletts 1.4.2016. Försäkringen fastställs för perioden 1.4.2016 - 31.3.2017.

Exempel 2

Stipendiegivaren har i sin anmälan uppgett att stipendiet har beviljats för fem månaders arbete år 2016. Stipendiet har beviljats 15.4.2016. Stipendiaten kan då själv bestämma en begynnelsepunkt efter 15.4.2016 så att arbetet varar 5 månader och slutar senast 31.12.2016.

3.4.2 Stipendiegivaren tar inte ställning till tidpunkten för arbetet eller dess längd

Om ingen arbetsperiod framgår av stipendiebeslutet eller av stipendiegivarens anmälan till LPA, anses stipendiatarbetet börja på den begynnelsepunkt som stipendiaten uppgett, dock tidigast den dag stipendiet beviljats, och fortsätta till den slutdag som stipendiaten uppgett.

Den anmälan om arbetsperiod som stipendiaten lämnar till LPA är bindande. När ett försäkringsbeslut har fastställts genom ett lagakraftvunnet beslut kan det ändras endast i det fall att de i LFÖPL angivna villkoren om undanröjande av lagakraftvunnet beslut eller rättelse av beslut på grund av sakfel uppfylls (se närmare punkt 10.6.1).

3.5 Försäkringen börjar

3.5.1 Tidigast den dag stipendiet beviljats

Stipendiatarbetet anses alltid börja tidigast den dag då stipendiet beviljats. Med datum för beviljande avses den dag då stipendiegivarens beslutande organ har fattat beslut om att bevilja personen i fråga stipendium. Datumet för beviljande infaller oftast tidigare än den s.k. publiceringsdagen, då stipendiegivarna meddelar offentligt vilka stipendier som beviljats.

3.5.2 Retroaktiv tid

LFÖPL-försäkringen kan fastställas retroaktivt för det löpande och det föregående kalenderåret. Om försäkringsskyldigheten har försumrats för en tidigare period än detta går rätten till pensionsskydd förlorat.

Exempel

En person har 16.1.2014 beviljats ett treårigt arbetsstipendium. Arbetet har börjat 1.3.2014. Stipendiaten ansöker dock inte om försäkring förrän i januari 2016. Försäkringen kan då fastställas först från och med 1.1.2015, vilket innebär att pensionskyddet för 2014 går förlorat.

3.6 Fastställande av arbetsinkomst

För stipendiaten fastställs genom ett försäkringsbeslut en årlig arbetsinkomst, som utgör grund för hans eller hennes sociala trygghet. Arbetsinkomsten fastställs som en årlig inkomst, även om stipendiatarbetet pågår en kortare tid än ett år. Vid fastställandet av försäkringspremien och intjänandet av pension beaktas dock försäkringens faktiska giltighetstid (se närmare punkt 7.1 och kapitel 9).

Stipendiats årliga arbetsinkomst beräknas på så sätt att det beviljade arbetsstipendiet divideras med antalet dagar som ingår i arbetsperioden och det erhållna beloppet multipliceras med 360. De fulla kalendermånader som ingår i arbetsperioden anses bestå av 30 dagar och de fulla kalenderåren av 360 dagar. Se närmare i punkt 3.7.3 om hur kostnaderna beaktas innan arbetsinkomsten fastställs.

3.6.1 Flera stipendier samtidigt

Om flera stipendier som uppfyller villkoren för tecknande av LFÖPL-försäkring har beviljats för samma eller delvis samma arbetsperiod, fastställs den årliga arbetsinkomsten separat för det arbete som utförs med varje stipendium.

Exempel

En person har beviljats ett stipendium på 6 000 euro för perioden 1.1.2016 - 31.7.2016 och ett annat stipendium på 10 000 euro för perioden 1.6.2016 - 31.10.2016. Den årliga arbetsinkomsten beräknas då separat för vardera stipendiet på ovan angivna sätt. Två LFÖPL-försäkringar fastställs för stipendiaten: den ena för perioden 1.1.2016 - 31.7.2016 med en årlig arbetsinkomst på 10 285,71 euro och den andra för 1.6.2016 - 31.10.2016 med en årlig arbetsinkomst på 24 000 euro.

3.7 Hur kostnader beaktas när arbetsinkomsten bestäms

Om det framgår av stipendiebeslutet eller av stipendiegivarens anmälan att en del av stipendiet har beviljats för att täcka materialkostnader och andra kostnader som stipendiatarbetet orsakar, avdras kostnadernas andel från stipendiet innan arbetsinkomsten fastställs.

3.7.1 Kostnads kalkyl

Om det framgår av stipendiebeslutet att en del av stipendiet beviljats för kostnader, ska stipendiaten i sin försäkringsansökan förete LPA en kalkyl över den andel som motsvarar kostnaderna. Innan arbetsinkomsten fastställs avdras från det beviljade stipendiet den andel som enligt LPA:s uppskattning motsvarar kostnaderna.

3.7.2 Beviljat bara för arbete

Om det av stipendiebeslutet eller den anmälan som stipendiegivaren lämnat till LPA inte framgår att en del av stipendiet beviljats för att täcka kostnader, anses hela stipendiet ha beviljats som arbetsstipendium.

3.7.3 Beviljat både för arbete och för kostnader

Högst hälften av stipendiebeloppet kan avdras som kostnader om stipendiegivaren inte har angett någon annan precis grund. I lagen finns det inte någon egentlig bestämmelse om att avdra kostnader, men enligt den beslutspraxis som styrks av Försäkringsdomstolen kan högst hälften avdras som kostnader. Om stipendiegivaren har preciserat hur stor del som är avsedd för kostnader så iakttas vad stipendiegivaren angett.

Som kostnader kan också avdras höjda levnadskostnader om stipendiet har beviljats för stipendiatarbete i utlandet.

Försäkringsdomstolen har meddelat ett beslut (2073/2010/1910), där den fastställer det beslut som Besvärsnämnden för arbetspensionsärenden meddelat 23.2.2010 (TELK/4380/3099/2099). En stipendiat hade beviljats ett stipendium på 12 månader för arbete på en doktorsavhandling. Stipendiegivaren hade uppgett att stipendiet var avsett för både kostnader och själva arbetet. Besvärsnämnden ansåg att stipendiatarbetet bör försäkras enligt LFÖPL och godkände LPA:s ståndpunkt att högst 50 procent av beloppet kan godkännas som kostnader fastän stipendiebeloppet inte räckte till de kostnader som lades fram.

Försäkringsdomstolens avgörande FörsD 23.5.2012/6299:2011 är ett exempel på ett fall där stipendiegivaren har begränsat stipendiet så att minst 1 500 euro per månad ska användas för arbete. Det innebär att av stipendiet på 21 000 euro som beviljats för 12 månader är minst 18 000 euro avsett för arbete och kan högst 3 000 euro avdras som kostnader.

Exempel

En person har beviljats ett stipendium på 15 000 euro för en nio månader lång arbetsperiod, och enligt stipendiegivaren har en del av stipendiet beviljats för att täcka kostnader. Stipendiaten meddelar LPA att arbetet har börjat 1.3.2016 och företer en kostnadskalkyl som visar att kostnaderna uppgår till 3 000 euro.

LPA godkänner kostnadskalkylen, och kostnaderna avdras från det beviljade stipendiet (15 000 euro – 3 000 euro = 12 000 euro).

Efter detta divideras stipendiet med antalet dagar i arbetsperioden (9 mån. = $9 \times 30 = 270$ dagar) och det erhållna beloppet multipliceras med 360.

Stipendium	12 000	
-----		X 360 = 16 000 euro
Arbetsdagar	270	

Försäkringen fastställs för perioden 1.3.2016 - 30.11.2016 med en årlig arbetsinkomst på 16 000 euro.

Socialskyddsavgifter

Den inkomstrelaterade sociala tryggheten för stipendiater medför olika avgifter (försäkringspremier för arbetspensionsförsäkringen, arbetsskadeförsäkringen och grupplivförsäkringen samt avgifter enligt sjukförsäkringslagen och eventuell premie för fritidsolycksfallsförsäkring). Dessa avgifter betraktas inte som sådana kostnader i anslutning till stipendiatarbete som avses i 21 a § i LFÖPL och kan således inte avdras innan arbetsinkomsten fastställs.

3.8 Fastställande av arbetsinkomst för medlemmar i en arbetsgrupp

Då en arbetsgrupp beviljas stipendium anges oftast i beslutet endast beloppet av det stipendium som beviljats hela arbetsgruppen. Varje medlem i arbetsgruppen ska lämna en utredning till LPA om hur stor del av stipendiet som reserverats för medlemmens arbete. För fastställandet av arbetsperioden ska medlemmen också uppge när han eller hon kommer att utföra sin andel av arbetsgruppens arbete.

Utredningen lämnas i första hand i ansökan om LFÖPL-försäkring. LPA har rätt att vid behov kräva att sökanden lämnar en tilläggsutredning om det personliga stipendiebeloppet. Denna tilläggsutredning kan bestå till exempel av arbetsgruppledarens anmälan om det personliga stipendiebelopp som medlemmen fått eller av stipendieansökan.

3.9 Justering av arbetsinkomsten under en pågående försäkringsperiod

För stipendiaten fastställs genom ett försäkringsbeslut en årlig arbetsinkomst, som grundar sig på beloppet av det arbetsstipendium som beviljats samt den arbetsperiod som framgår av stipendiebeslutet eller stipendiats anmälan. Då försäkringen fastställs med en viss arbetsinkomst för en viss tid, gäller samma arbetsinkomst under hela den försäkringstid som anges i beslutet. Arbetsinkomsten kan inte justeras mitt under en pågående försäkringsperiod, förutom om stipendiaten börjar få invalidpension eller deltidspension.

3.9.1 Arbetsinkomsten för stipendiater som får invalid- eller deltidspension

Det är möjligt att fortsätta arbeta som LFÖPL-försäkrad stipendiat vid sidan av invalidpension. Som arbetsinkomst fastställs då räknat från pensionsfallet den arbetsinkomst som motsvarar personens återstående arbetsförmåga i fråga om stipendiatarbetet.

Arbetsinkomsten för en stipendiat som får deltidspension är hälften av den stabiliserade arbetsinkomst som avses i 36 § 4 mom. 1 punkten i LFÖPL, om personen i fråga fortsätter med sitt arbete som stipendiat under den tid han eller hon får deltidspension enligt LFÖPL.

3.9.2 Justering av arbetsinkomsten med lönekoeficienten

Den årliga arbetsinkomsten fastställs i försäkringsbeslutet i nivån för det år då beslutet getts. Arbetsinkomsten justeras årligen med den lönekoeficient som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

Försäkringspremierna uppbärs på basis av den årsarbetsinkomst som justerats med den årligen fastställda lönekoeficienten. På motsvarande sätt justeras vid pensionsberäkningen de totala arbetsinkomsterna med lönekoeficienten till nivån för det år då pensionen börjar löpa.

Exempel

Ett försäkringsbeslut har getts 1.3.2016 och en LFÖPL-försäkring har fastställts för stipendiaten för perioden 1.1.2016 - 31.12.2017 med en årlig arbetsinkomst på 15 000 euro (i 2016 års nivå). Försäkringspremien beräknas år 2016 utifrån årsarbetsinkomsten på 15 000 euro. I början av 2017 justeras arbetsinkomsten med den lönekoeficient som fastställts för 2017, och försäkringspremien beräknas utifrån den med lönekoeficienten justerade arbetsinkomsten för 2017.

4 Avbrytande av försäkringen och dess upphörande i förtid

4.1 Avbrytande av försäkringen

Försäkringen fastställs alltid för en bestämd tid. Om det är fråga om ett stipendium som beviljats till exempel för tre år kan det bli ett längre avbrott i arbetet under försäkringens giltighetstid.

En fastställd försäkring kan avbrytas om det blir ett minst fyra månader långt avbrott i stipendiatarbetet på grund av

- stipendiatens sjukdom eller rehabilitering
- barnafödelse eller vård av barn under tre år
- värnplikt eller civiltjänst
- löne- eller annat förvärsarbete (efter 1.6.2015)
- någon annan därmed jämförbar orsak.

För avbrytande av försäkringen förutsätts dessutom

- att stipendiaten har underrättat stipendiegivaren om avbrottet i arbetet och stipendiegivaren skriftligen har godkänt avbrottet och
- att minst fyra månader återstår av försäkringstiden efter avbrottet.

Försäkringen avbryts endast på ansökan av stipendiaten under ovan nämnda förutsättningar i början av kalendermånaden efter den månad då arbetet avbrutits. Om stipendiatarbetet dock avbryts innan det har pågått en sammanhängande tid av minst fyra månader avbryts försäkringen fyra månader efter att försäkringen började gälla.

Exempel 1

En försäkring har fastställts för en stipendiat för tiden 1.8.2015 - 31.7.2016. Han får ett lönearbete från 15.1.2016 för 6 månader. Han ansöker om avbrott i försäkringen. Avbrottet beviljas från och med början av månaden efter att stipendiatarbetet avbröts, dvs. från 1.2.2016. Försäkringen fortsätter när stipendiatarbetet återupptas, dvs. för de återstående 6 månaderna.

Exempel 2

En stipendiat har försäkrats för 6 månader för tiden 1.9.2015 - 29.2.2016. Hon blir moderskapsledig 15.1.2016. Försäkringen kan inte avbrytas eftersom det inte återstår 4 månaders försäkringstid efter avbrottet. Försäkringen blir i kraft.

Exempel 3

En stipendiat har försäkrats för 12 månader för tiden 15.9.2015 - 14.9.2016. Han insjuknar 15.12.2015 och är 6 månader sjukledig. Försäkringen kan avbrytas först då det gått 4 månader från att den börjat, dvs. från och med 15.1.2016. Försäkringen fortsätter de återstående 8 månaderna då stipendiatarbetet återupptas.

4.2 Efter avbrottet

När stipendiatarbetet återupptas efter avbrottet fortsätter försäkringens giltighetstid på ansökan av stipendiaten med den arbetsinkomst som angetts i det ursprungliga försäkringsbeslutet och i enlighet med de arbetsdagar som fastställts i det samma för den återstående, minst fyra månader långa perioden.

Exempel

En LFÖPL-försäkring har fastställts för en stipendiat för perioden 1.7.2015 - 30.6.2016 med en årlig arbetsinkomst på 15 000 euro. Hon blir moderskapsledig och försäkringen avbryts på hennes ansökan från och med 1.1.2016. Hon meddelar LPA att hon kommer att återuppta stipendiatarbetet 1.1.2017. Hennes LFÖPL-försäkring fortsätter då för den försäkringstid som återstår efter avbrottet (6 mån.), dvs. för perioden 1.1.2017 - 30.6.2017, med en årlig arbetsinkomst på 15 000 euro, som dock justeras med lönekoeficienten för det året.

4.3 Försäkringens upphörande under pågående försäkringstid

Försäkringen kan också upphöra att gälla tidigare än den slutdag som fastställts i försäkringsbeslutet, om det av stipendiatens anmälan eller någon annan utredning framgår att han eller hon har upphört att arbeta på stipendiet eller om stipendiaten i övrigt inte längre är försäkringsskyldig.

4.3.1 Upphörande med arbete

Förtida avslutande av försäkring är möjligt till exempel om stipendiaten blivit arbetsoförmögen eller om stipendiaten meddelar stipendiegivaren att han eller hon har upphört att arbeta med stöd av stipendiet av annan orsak. Försäkringen avslutas i detta fall på den dag då arbetet upphört.

4.3.2 Ingen försäkringsskyldighet

Det kan bli nödvändigt att avsluta försäkringen tidigare än den slutdag som fastställs i försäkringsbeslutet också på grund av att arbetet inte längre omfattas av LFÖPL. LPA kan efter erhållen utredning justera ett tidigare försäkringsbeslut så att försäkringen avslutas retroaktivt på den dag då villkoren för tecknande av försäkring inte längre uppfylls.

Här följer några exempel på sådana situationer:

- Stipendiaten beviljas ålderspension enligt arbetspensionslagarna mitt under stipendiatarbetet. Försäkringen upphör i detta fall dagen innan ålderspensionen börjar löpa.

- Stipendiaten har flyttat utomlands och omfattas inte längre av den finska lagstiftningen om social trygghet. Försäkringen upphör i detta fall dagen innan stipendiaten flyttar utomlands.
- Arbetsinkomsten för en stipendiat som har rätt till invalidpension understiger på grund av arbetsförmåga den minimigräns som anges i lagen med beaktande av stipendiats återstående arbetsförmåga.

5 Förenande av stipendier

Efter en lagändring som trädde i kraft 1.6.2015 kan en stipendiat på vissa villkor förena ett nytt stipendium med ett annat stipendium som redan är försäkrat.

För att ett stipendium ska kunna förenas krävs det att

- stipendiet har beviljats av samma stipendiegivare som det redan försäkrade stipendiet
- stipendiet är avsett för samma arbete
- stipendiet har beviljats på samma dag eller senare än det redan försäkrade stipendiet
- arbetet sker samtidigt med eller fortsätter utan avbrott efter det tidigare stipendiet
- arbetet på det stipendium som ska förenas börjar 1.6.2015 eller senare
- det nya arbetet pågår minst en månad men kortare tid än 4 månader
- den på stipendiet baserade arbetsinkomsten överstiger gränsen för obligatorisk försäkring.

Stipendiaten ska ansöka om förenande av stipendium innan arbetet på stipendiet har upphört. Ansökan ska innehålla beslutet om beviljande av det stipendium som ska förenas samt en utredning om arbetsperioden och om att stipendiet hänför sig till samma arbete som det redan försäkrade stipendiet.

Det är möjligt att förena stipendier även om beslut om försäkring för det tidigare stipendiet ännu inte getts.

6 Internationella försäkringssituationer

Med internationella försäkringssituationer avses i denna guide följande situationer:

- En person som beviljats ett stipendium från Finland kommer hit från ett annat land för att arbeta här med stöd av stipendiet.
- Stipendium har beviljats från Finland för ett arbete som ska utföras utomlands.
- En stipendiat som redan är försäkrad enligt LFÖPL i Finland flyttar till ett annat land mitt under försäkringsperioden och börjar arbeta där.

Nedan redogörs för varje situation med tanke på försäkring enligt LFÖPL.

6.1 En stipendiat från utlandet kommer till Finland för att arbeta på stipendium

Om en utländsk person kommer till Finland för att arbeta på stipendium, spelar avreselandet en avgörande roll i frågan om vilka bestämmelser som ska tillämpas. Nedan redogörs separat för situationer där en stipendiat kommer till Finland från ett land som omfattas av EG:s förordning om social trygghet, ett land med vilket Finland ingått en bilateral överenskommelse om social trygghet eller ett s.k. icke-avtalsland.

6.1.1 En stipendiat från ett EU- eller EES-land eller Schweiz kommer till Finland för att arbeta på stipendium

Om en person kommer från ett EU- eller EES-land eller Schweiz till Finland för att arbeta här med stöd av stipendium kan han eller hon teckna en LFÖPL-försäkring, förutsatt att denna person enligt lagvalsparagraferna i EG:s förordning om social trygghet omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet och de övriga förutsättningarna för tecknande av LFÖPL-försäkring uppfylls. I dessa situationer krävs dock inte att personen är bosatt i Finland. I Finland betraktas stipendiaterna vid tillämpning av EG:s förordning om social trygghet som egenföretagare.

Avsikten med EG:s förordning om social trygghet är att säkerställa att en person omfattas av lagstiftningen i endast en medlemsstat i taget. Huvudregeln i förordningen är att en egenföretagare omfattas av den sociala tryggheten i det land där han eller hon verkar.

EU- eller EES-länder

EG:s förordning om social trygghet tillämpas på EU- och EES-länder. Det bör noteras att stipendiats medborgarskap inte avgör huruvida EG:s förordning om social trygghet ska tillämpas eller inte. Om stipendiaten senast varit försäkrad i ett EU- eller EES-land före flyttningen till Finland, tillämpas EG:s förordning om social trygghet även om han eller hon inte är medborgare i ett EU- eller EES-land.

Schweiz

Med stöd av ett avtal mellan EU och Schweiz tillämpas EG:s förordning om social trygghet även på EU- eller EES-medborgare som bor i Schweiz och på schweiziska medborgare.

A1-intyget anger vilken stats lagstiftning om social trygghet som ska tillämpas när en person arbetar i ett EU- eller EES-land. A1-intyg utfärdas av den behöriga myndigheten i respektive medlemsstat, i Finland av Pensionskyddscentralen. Medan huvudregeln är att försäkras i arbetslandet kan en person med ett A1-intyg bevisa att han eller hon omfattas av den sociala tryggheten i ett annat land än arbetslandet.

Arbete på stipendium i Finland

När det gäller arbete som utförs i Finland med stöd av ett stipendium som beviljats från Finland ska en stipendiat från ett EU- eller EES-land eller Schweiz i regel försäkras i Finland i fråga om sitt stipendiatarbete, såvida inte stipendiaten i fråga kan visa upp ett A1-intyg från en myndighet i ett annat medlemsland som bevisar att han el-

ler hon för stipendiatarbetets del omfattas av den sociala tryggheten i detta andra land.

Exempel

En tysk medborgare har fått ett stipendium på 20 000 euro från Finland för ett arbete som tar ett år i anspråk och som ska utföras i Finland. Stipendiaten idkar ingen annan förvärvsverksamhet i Tyskland. Han försäkras i Finland i fråga om sitt stipendiatarbete.

6.1.2 En person från ett land med överenskommelse om social trygghet kommer till Finland för att arbeta på stipendium

I regel ska en stipendiat som kommer till Finland från ett land som ingått överenskommelse om social trygghet försäkra sig i arbetslandet, dvs. i Finland.

Om det av överenskommelsen om social trygghet följer att Finlands lagstiftning om social trygghet ska tillämpas på stipendiaten, gäller i dessa fall inte det krav på boende i Finland som annars gäller för försäkring enligt LFÖPL.

Finland har ingått överenskommelser om social trygghet med Australien, Chile, Indien, Israel, Kanada, Quebec och USA. Alla överenskommelser täcker inte alla slag av förmåner. Överenskommelsen med Australien gäller inte stipendiater.

Pensionsskyddscentralen ger vid behov ett avgörande i frågan om en stipendiat som kommer till Finland från ett land med överenskommelse om social trygghet kan försäkras enligt LFÖPL för ett arbete som han eller hon utför i Finland.

6.1.3 En stipendiat från ett icke-avtalsland kommer till Finland för att arbeta på stipendium

Med icke-avtalsländer avses andra länder än EU- eller EES-länder, Schweiz eller länder med överenskommelse om social trygghet.

Om en person flyttar från ett icke-avtalsland till Finland för att arbeta här med stöd av stipendium, måste han eller hon uppfylla de villkor som i tillämpningslagen ställs för personer som bosätter sig stadigvarande i Finland. Annars kan han eller hon inte försäkras enligt LFÖPL som en person som är bosatt i Finland.

Enligt tillämpningslagen kan den finska lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet tillämpas på en stipendiat redan från ankomsten till landet, om det med beaktande av personens helhetsituation kan anses att han eller hon flyttat till Finland för att stadigvarande bosätta sig här.

6.1.3.1 Helhetsbedömning

Som faktorer som visar att personen bosätter sig här stadigvarande beaktas bland annat att han eller hon

1) tidigare varit stadigvarande bosatt i Finland eller är av finländsk härkomst

- 2) är flykting eller har fått uppehållstillstånd i Finland på grund av alternativt skydd eller humanitärt skydd
- 3) är familjemedlem till en person som är stadigvarande bosatt i Finland
- 4) har ett arbetsavtal eller något annat därmed jämförbart avtal för arbete i Finland eller har beviljats ett EU-blåkort som avses i 3 § 26 punkten i utlänningslagen ([301/2004](#))
- 5) har i själva verket bott i Finland i minst ett år efter att ha flyttat hit eller
- 6) har andra band till Finland.

6.1.3.2 Tillämpning av bosättningsbaserad social trygghet på stipendiater

Finländsk bosättningsbaserad social trygghet tillämpas på en stipendiat som arbetar på stipendium i minst ett år. I allmänhet varar arbetet på ett enskilt stipendium högst ett år, vilket innebär att kriteriet på faktiskt boende i Finland uppfylls först när stipendiaten beviljas stipendium för det andra året. Bosättningsbaserad social trygghet tillämpas i så fall från ingången av den andra stipendieperioden.

I ett fall där stipendiaten samtidigt har lönearbete tillämpas bosättningsbaserad social trygghet om lönearbetet varar minst 4 månader. Stipendiaten försäkras då också för stipendiatarbetet förutsatt att det utförs samtidigt. Bosättningsbaserad social trygghet tillämpas om stipendiatarbetet fortsätter efter att lönearbetet upphört och hela arbetsperiodens längd är minst ett år.

Uppehållstillstånd

För att en person ska kunna upptas i den bosättningsbaserade sociala tryggheten förutsätts också att han eller hon vistas, bor och arbetar lagligt i landet. En person som flyttar till Finland ska ha ett giltigt uppehållstillstånd som berättigar till minst ett års vistelse här, ifall sådant tillstånd krävs. LFÖPL-försäkring kan inte fastställas för rän stipendiaten har beviljats uppehållstillstånd.

Exempel

En rysk forskare har fått ett treårigt stipendium (20 000 euro/år) som medlem i en arbetsgrupp som bedriver medicinsk forskning. Han har inga andra band till Finland. Eftersom stipendiet har beviljats för en längre period än ett år och överstiger 1 019 euro/mån., kan stipendiaten anses ha flyttat till Finland för att bosätta sig stadigvarande här. Om han också har beviljats uppehållstillstånd kan han försäkras enligt LFÖPL.

En marockansk danskonstnär har beviljats ett stipendium på 15 000 euro för en dansturné i Finland som tar ett halvt år i anspråk. Hon har inga andra band till Finland. Eftersom stipendiet beviljats för en kortare period än ett år kan hon inte anses ha flyttat till Finland för att bosätta sig stadigvarande här. Stipendiaten kan inte försäkras enligt LFÖPL, eftersom villkoret för boende i Finland inte uppfylls.

I samma dansgrupp finns en annan marockansk stipendiat som nyligen gift sig med en finländare som bor stadigvarande i Finland. Hon har ett uppehållstillstånd som berättigar till minst ett års vistelse. Trots att stipendiet på 15 000 euro har beviljats bara för ett år anses stipendiaten på grund av sina familjeband vara stadigvarande bosatt i Finland. Hon kan således försäkras enligt LFÖPL.

En avgörande fråga när det gäller skyldigheten att teckna LFÖPL-försäkring är om stipendiaten när stipendiatarbetet inleds ska betraktas som en person som är bosatt i Finland.

6.1.3.3 Villkoren uppfylls senare

Om en stipendiat från ett icke-avtalsland i arbetets inledningsskede inte uppfyller villkoren för boende i Finland enligt tillämpningslagen men villkoren uppfylls senare under stipendieperioden, försäkras stipendiaten enligt LFÖPL från och med den dag då villkoren för boende i Finland uppfylls, förutsatt att villkoren för tecknande av försäkring i övrigt uppfylls för den återstående tiden.

6.1.3.4 FPA:s och LPA:s behörighet

Tillämpningslagen i anslutning till den bosättningsbaserade sociala tryggheten verkställs av Folkpensionsanstalten (FPA). Om FPA anser att en stipendiat bosatt sig stadigvarande i Finland omedelbart då han eller hon kommit till landet, får stipendiaten rätt till flera förmåner som beviljas med stöd av de förmånssystem som FPA verkställer, till exempel förmånerna enligt sjukförsäkringslagen.

Ett villkor för tecknande av försäkring enligt LFÖPL är boende i Finland. Enligt förarbetena till LFÖPL avgörs frågan om boende i Finland med stöd av principerna i tillämpningslagen. På grundval av detta kan LPA försäkra en stipendiat om stipendiaten uppfyller vad som krävs i ovanstående motivering och FPA inte har tagit ställning till försäkringsfrågan.

6.1.3.5 Har inte bosatt sig stadigvarande i Finland

Om en person som flyttar till Finland från ett icke-avtalsland utifrån en helhetsbedömning inte kan anses ha bosatt sig stadigvarande här, kan han eller hon inte försäkras enligt LFÖPL på basis av stipendiatarbete.

6.2 Stipendium har beviljats för ett arbete som ska utföras utomlands

En person som får ett stipendium från Finland för ett arbete som ska utföras utomlands kan omfattas av LFÖPL. I praktiken beror villkoren för tecknande av försäkring på vilket land det är fråga om. Nedan behandlas olika situationer där stipendium beviljats:

- för arbete i ett EU- eller EES-land eller Schweiz
- för arbete i ett land som ingått överenskommelse om social trygghet
- för arbete i ett icke-avtalsland.

6.2.1 Stipendium har beviljats för arbete i ett EU- eller EES-land eller Schweiz

Arbete som utförs i ett EU- eller EES-land eller Schweiz omfattas av EG:s förordning om social trygghet. LFÖPL tillämpas endast i fråga om sådana stipendiat som enligt lagvalsparagraferna i EG:s förordning om social trygghet omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet. EG:s förordning om social trygghet utgår från principen om försäkring i arbetslandet. Försäkring i Finland för arbete som utförs i en annan medlemsstat förutsätter därför ett A1-intyg från Pensionsskyddscentralen som visar att stipendiaten fortsättningsvis kan omfattas av den sociala tryggheten i sitt ursprungsland, dvs. Finland.

En stipendiat kan omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet i fråga om arbete som utförs i ett EU- eller EES-land eller Schweiz bland annat i egenskap av s.k. utsänd egenföretagare eller på basis av dispens. Stipendiaten ska innan arbetet inleds ansöka om ett A1-intyg från Pensionsskyddscentralen som visar att han eller hon omfattas av den sociala tryggheten i Finland i fråga om ovan nämnda arbete. Ansökan om A1-intyg lämnas till Pensionsskyddscentralen på en blankett som kan skrivas ut på www.etk.fi.

Om stipendiaten vid sidan av det stipendiatarbete som utförs i ett EU- eller EES-land samtidigt arbetar med stöd av ett annat stipendium i Finland eller har ett arbetsavtals-/tjänsteförhållande eller bedriver företagverksamhet i Finland eller i en annan medlemsstat, avgörs försäkringsfrågan enligt de bestämmelser om arbete i två stater som finns i EG:s förordning om social trygghet.

Nedan redogörs för dessa olika situationer på allmän nivå.

6.2.1.1 Utsänd egenföretagare

Enligt bestämmelserna om s.k. utsända egenföretagare i EG:s förordning om social trygghet kan en stipendiat i fråga om utlandsarbete som varar högst två år fortsättningsvis omfattas av den sociala tryggheten i Finland.

Om det är fråga om en finländsk stipendiat som inte annars arbetar i det EU- eller EES-land eller Schweiz där han eller hon kommer att arbeta på stipendium, omfattas stipendiaten i fråga om arbete som varar högst ett år i allmänhet av den sociala tryggheten i Finland. Pensionsskyddscentralen beviljar i detta fall på ansökan av stipendiaten ett A1-intyg enligt vilket han eller hon betraktas som utsänd egenföretagare.

Pensionsskyddscentralen ger alltid ett överklagbart beslut på ansökan om A1-intyg när beslutet gäller en s.k. utsänd egenföretagare. Beslutet kan överklagas hos besvärnämnden för arbetspensionsärenden, vars beslut sedan kan överklagas hos försäkringsdomstolen.

6.2.1.2 Utsänd arbetstagare som också utför arbete på stipendium

En stipendiat som arbetar utomlands kan också få lön från Finland. Om arbetsgivaren har ansökt om intyg för utsänd arbetstagare behöver stipendiaten inte särskilt ansöka om A1-intyg som stipendiat. Endast i det fall att stipendiaten arbetar på stipendium längre tid än han eller hon får lön från Finland behövs särskild ansökan om A1-intyg för stipendiatarbete.

6.2.1.3 Dispens

Arbete i ett EU- eller EES-land eller Schweiz som varar längre än två år kan försäkras i Finland endast på dispens, om vilket Pensionsskyddscentralen har överenskommit med den behöriga myndigheten i medlemsstaten i fråga. Dispens förutsätter alltid ett samtycke från myndigheterna i arbetslandet, och dispens kan beviljas för högst fem år i ett land. Även i dessa situationer får stipendiaten (på ansökan) ett A1-intyg från Pensionsskyddscentralen. Om dispens inte söks eller beviljas, ska arbetet försäkras i arbetslandet. Stipendiaten kan överklaga dispensbeslut via social- och hälsovårdsministeriet hos högsta förvaltningsdomstolen.

6.2.1.4 Arbete i två medlemsstater

Om en stipendiat vid sidan av sitt stipendiatarbete i ett EU- eller EES-land eller Schweiz också arbetar i en annan medlemsstat, gäller inte samma förfarande som i fråga om s.k. utsända egenföretagare. I detta fall bestäms försäkringslandet enligt de bestämmelser om arbete i två medlemsstater som finns i EG:s förordning om social trygghet.

EG:s förordning om social trygghet följer som huvudregel principen om försäkring i ett land, och följaktligen ska i regel också arbete i två länder försäkras i bara ett land.

Även personer som arbetar i två eller flera länder i egenskap av stipendiat, arbetstagare i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande eller företagare ska ansöka om A1-intyg från Pensionsskyddscentralen

6.2.1.5 Anställd i en medlemsstat och egenföretagare i en annan

Om en person samtidigt arbetar som anställd i ett medlemsland och som egenföretagare i ett annat, försäkras han eller hon i allmänhet i fråga om allt arbete i anställningslandet.

6.2.1.6 Stipendiatarbete i flera länder

Om en person utför LFÖPL-försäkrat stipendiatarbete i Finland och dessutom samtidigt arbetar som stipendiat i ett EU- eller EES-land eller Schweiz med stöd av ett stipendium som beviljats från Finland, betraktas detta också som ett fall där en person arbetar i två medlemsstater.

Om stipendiatarbete i landet i fråga betraktas som sådant arbete som en person utför i egenskap av egenföretagare, ska stipendiaten som arbetar som egenföretagare i två medlemsstater försäkras i det land i vilket han eller hon bor, förutsatt att en betydande del av stipendiatens arbete sker där.

Om stipendiaten inte alls arbetar på stipendium i sitt bosättningsland, anses han eller hon omfattas av lagstiftningen i det land i vilket han eller hon bedriver största delen av sitt stipendiatarbete.

6.2.1.7 Pensionsskyddscentralens avgörande

Pensionsskyddscentralen avgör om en stipendiat kan omfattas av den sociala tryggheten i Finland i en situation där han eller hon vid sidan av ett stipendium som beviljats för arbete i ett EU- eller EES-land eller Schweiz arbetar som anställd, företagare eller stipendiat i Finland eller en annan medlemsstat. Om personen hör till det finländska systemet för social trygghet i fråga om det arbete som utförs med stöd av ett stipendium från Finland, innebär det att han eller hon får ett A1-intyg från Pensionsskyddscentralen och kan teckna en LFÖPL-försäkring.

Om stipendiaten enligt EG:s förordning om social trygghet inte omfattas av den sociala tryggheten i Finland med avseende på det stipendiatarbete som utförs i den andra medlemsstaten, beviljas inget A1-intyg. Pensionsskyddscentralen ger emellertid alltid den sökande ett överklagbart beslut/brev också om ansökan avslagits. Stipendiatarbetet försäkras i detta fall enligt bestämmelserna i arbetslandet i stället för i Finland, om arbetet ska pensionsförsäkras enligt bestämmelserna i denna medlemsstat.

6.2.2 Stipendium har beviljats för arbete i ett land med överenskommelse om social trygghet

När en stipendiat flyttar till ett land som ingått överenskommelse om social trygghet för att arbeta på ett stipendium som beviljats från Finland, avgörs frågan om LFÖPL-försäkring på basis av den bilaterala överenskommelsen om social trygghet.

Också när det gäller länder med överenskommelse om social trygghet är det Pensionsskyddscentralen som avgör om en person hör till den sociala tryggheten i Finland eller inte.

6.2.3 Stipendium har beviljats för arbete i ett icke-avtalsland

Med icke-avtalsländer avses andra länder förutom EU- eller EES-länderna, Schweiz eller de länder som ingått överenskommelse om social trygghet samt CERN.

Om en person som bor i Finland har beviljats ett stipendium för arbete i ett icke-avtalsland, omfattas stipendiaten av LFÖPL om villkoren för tecknande av försäkring i övrigt uppfylls.

6.2.4 Stipendiaten åker utomlands för att arbeta under LFÖPL-försäkringens giltighetstid

LFÖPL-försäkringen kan fortsätta att gälla utan särskilt beslut under arbetsresor som stipendiaten företar under försäkringsperioden och som varar kortare tid än en månad. Vissa länder kan dock kräva ett A1-intyg också för kortare arbetsresor eller arbetsuppdrag än så. I så fall ska stipendiaten ansöka om A1-intyg från Pensionskyddscentralen.

Om utlandsarbetet varar en längre tid, dvs. en månad eller längre, ska stipendiaten meddela detta till LPA.

När en stipendiat flyttar utomlands för att arbeta ska det utredas separat om en redan beviljad LFÖPL-försäkring fortsätter att gälla. Hur denna fråga avgörs och vilka bestämmelser som ska tillämpas beror på i vilket land arbetet i fortsättningen kommer att utföras.

6.2.4.1 EU- eller EES-land eller Schweiz

I fråga om ovan nämnda länder tillämpas EG:s förordning om social trygghet. Stipendiatens LFÖPL-försäkring kan i dessa fall fortsätta att gälla, om han eller hon med stöd av EG:s förordning om social trygghet fortsättningsvis omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet. Frågan avgörs av Pensionskyddscentralen.

Innan stipendiaten åker till ett annat EU- eller EES-land eller Schweiz för att arbeta bör han eller hon alltid begära ett avgörande från Pensionskyddscentralen om huruvida den finska lagstiftningen om social trygghet ska tillämpas (A1-intyg).

Om det är fråga om ett arbete som varar kortare tid än två år kan LFÖPL-försäkringen fortsätta att gälla med stöd av bestämmelserna om s.k. utsända egenföretagare. Arbete som varar längre än två år kräver dispens.

Om stipendiaten arbetar i flera medlemsstater samtidigt, avgörs försäkringsfrågan enligt de bestämmelser om arbete i två medlemsstater som finns i EG:s förordning om social trygghet. Huruvida stipendiaten omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet avgörs enligt samma principer som nämns ovan i punkt 6.2.1.6.

Om Pensionskyddscentralen beviljar stipendiaten ett A1-intyg för arbete i ovan nämnda länder, fortsätter LFÖPL-försäkringen att gälla. Om A1-intyg inte beviljas måste LFÖPL-försäkringen avslutas så att den upphör dagen innan stipendiaten flyttar utomlands.

6.2.4.2 Länder med överenskommelse om social trygghet

Också när det gäller länder med överenskommelse om social trygghet är det Pensionskyddscentralen som ska utreda om stipendiaten omfattas av den sociala tryggheten i Finland eller inte. Stipendiaten ska före sin flyttning till ett land som ingått

överenskommelse om social trygghet kontakta Pensionsskyddscentralen och ta reda på om han eller hon fortsättningsvis kan försäkra sig i Finland.

Om verksamheten inte längre kan försäkras i Finland efter att stipendiaten flyttat till ett land med överenskommelse om social trygghet, avslutas LFÖPL-försäkringen så att den upphör dagen före flyttningen.

6.2.4.3 Icke-avtalsländer

LFÖPL-försäkringen fortsätter att gälla för en stipendiat som reser till ett icke-avtalsland (annat land än ett EU- eller EES-land eller Schweiz eller ett land som ingått överenskommelse om social trygghet samt CERN) för att bosätta sig och arbeta där, om stipendiaten fortfarande omfattas av den sociala tryggheten i Finland enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet.

Mindre än ett års vistelse

Enligt tillämpningslagen tillämpas den finska lagstiftningen om social trygghet fortsättningsvis på en person som är bosatt i Finland och som vistas tillfälligt utomlands, om vistelsen beräknas vara högst ett år. Om personen dock vistas utomlands upprepade gånger så att den fortlöpande vistelsen inte överskrider ett år, tillämpas Finlands lagstiftning om social trygghet endast om personen trots sin utlandsvistelse anses bo stadigvarande i och ha fast anknytning till Finland. Stipendiaten ska underätta FPA om sin planerade utlandsvistelse, även om det är fråga om en kortare vistelse än ett år. Om stipendiaten flyttar till ett icke-avtalsland för en kortare period än ett år inverkar detta således inte på LFÖPL-försäkringens giltighet, om de övriga villkoren för tecknande av försäkring fortfarande uppfylls.

Över ett års vistelse

Om utlandsvistelsen varar längre än ett år, kan stipendiaten anses omfattas av den sociala tryggheten i Finland endast om han eller hon har fått ett beslut av FPA i ärendet. I fråga om utlandsvistelser som varar över ett år ska stipendiaten således alltid ansöka om ett beslut av FPA som bekräftar att han eller hon fortfarande hör till det finländska systemet för social trygghet.

Stipendiaten ska således ha fast anknytning till Finland för att han eller hon fortsättningsvis ska omfattas av den sociala tryggheten här. I bedömningen beaktas vistelsens och boendets längd och kontinuitet i Finland och i det andra landet samt personens familjeband. Faktorer som tyder på fast anknytning är upprepade vistelser, bostad, anställningsförhållande, arbetets karaktär, arbetsgivarens hemort och ordnande av arbetspensionsskydd i Finland samt andra därmed jämförbara faktorer.

Om FPA ger ett positivt beslut, fortsätter LFÖPL-försäkringen att gälla, förutsatt att de övriga villkoren för tecknande av försäkring fortfarande uppfylls. Om FPA anser att tillämpningslagen inte kan tillämpas på den sökande efter att han eller hon flyttat utomlands, måste LFÖPL-försäkringen avslutas så att den upphör dagen innan stipendiaten flyttar utomlands.

Den längsta tiden som en stipendiat kan höra till det finländska systemet för social trygghet under fortlöpande stipendiatarbete utomlands är tio år. Stipendiaten ska

dock i detta fall efter fem års arbete utomlands ansöka om ett nytt beslut från FPA, eftersom FPA kan bevilja beslut om tillämpningen av den finska lagstiftningen om social trygghet för högst fem år i taget.

7 Stipendiaters försäkringspremie

För finansieringen av pensionsskyddet är stipendiaten skyldig att betala en arbetspensionsförsäkringsavgift (LFÖPL-premie) som räknas ut på basis av arbetsinkomsten samt en grupplivförsäkringspremie och en försäkringspremie för försäkringen för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (OFLA-arbetskadepremie).

7.1 Hur LFÖPL-premien bestäms

Faktorer som inverkar på arbetspensionsförsäkringsavgiften (LFÖPL-premien) är försäkringstiden, den årliga arbetsinkomsten, den försäkrades ålder samt de basprocentsatser som social- och hälsovårdsministeriet fastställer varje år och som är bundna till ArPL-avgiften enligt lagen om pension för arbetstagare (ArPL). Separata basprocentsatser fastställs för personer som är under 53 år och personer som fyllt 53 år.

År 2016 tillämpas en basprocentsats på 23,60 procent för försäkrade under 53 år respektive 25,10 procent för försäkrade som fyllt 53 år.

Upp till en årsarbetsinkomst på 26 474,52 euro räknas LFÖPL-premien ut enligt en nedsatt procentsats. Den nedsatta procentsatsen är 54 % av basprocentsatsen.

Till den del arbetsinkomsten överstiger 26 474,52 euro men är högst 41 602,87 euro betalas en premie enligt en mellanprocentsats. Mellanprocentsatsen fås när den nedsatta procentsatsen multipliceras med det tal som fås då summan av arbetsinkomsten multiplicerad med 0,46 och 4 160,35 euro divideras med 16 338,63 euro. Vid beräkningen av mellanprocentsatsen beaktas arbetsinkomsten upp till ett belopp på högst 41 602,87 euro. De erhållna summorna räknas samman när premien bestäms.

Om arbetsinkomsten överstiger 41 602,87 euro tillämpas basprocentsatsen på den överstigande delen.

Observera att beloppen ovan är i 2016 års nivå.

LFÖPL-premien bestäms på basis av årsarbetsinkomsten som justerats med den årligen fastställda lönekoeficienten.

LFÖPL-premien bestäms försäkringsvis på basis av den LFÖPL-årsarbetsinkomst som fastställts för respektive stipendium.

Exempel

En stipendiat i 30 års ålder försäkras för perioden 1.1.2016 - 31.12.2016 med en årlig arbetsinkomst på 15 000 euro (försäkring 1). Därtill försäkras stipendiaten för perioden 1.7.2016 - 30.6.2017 med en årlig arbetsinkomst på 25 000 euro (försäkring 2).

I försäkring 1 tillämpas en premieprocentsats enligt den nedsatta procentsatsen, dvs. 12,7980 procent. I försäkring 2 bestäms försäkringspremien enligt den nedsatta premieprocentsatsen upp till en årsarbetsinkomst på 26 474,52 euro och enligt mellanprocentsatsen till den del årsarbetsinkomsten överstiger detta belopp.

7.2 Grupplivförsäkringspremien

När en LFÖPL-försäkring fastställs för en stipendiat anknys till denna automatiskt grupplivförsäkringsskydd, OFLA-arbetskadestydd och rätt till LPA-sjukdagpenning.

Grupplivförsäkringspremien för stipendiater beräknas som en årlig fast avgift så att det sammanlagda beloppet av försäkringspremierna täcker två tredjedelar av utgifterna för ersättningarna enligt grupplivförsäkringen för stipendiater. Premien fastställs särskilt varje år. År 2016 är den 0 (noll) euro per år. Grupplivförsäkringspremien förfaller till betalning i samband med LFÖPL-försäkringspremien.

7.3 Premien för OFLA-arbetskadeförsäkringen

På motsvarande sätt ska LFÖPL-försäkrade stipendiater betala OFLA-premie för försäkringen för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (OFLA-arbetskadepremie) för försäkringstiden. Stipendiaters OFLA-arbetskadepremie utgörs av en basdel som är lika stor för alla stipendiater samt av en förtjänstdel som bestäms på basis av den årsarbetsinkomst som har fastställts för stipendiaten i LFÖPL-försäkringen. OFLA-arbetskadepremien år 2016 beräknas enligt följande formel: 1,60 euro + 0,075 procent av LFÖPL-arbetsinkomsten. Även OFLA-arbetskadepremierna bestäms på basis av årsarbetsinkomsten som justerats med den årligen fastställda lönekoeficienten. OFLA-arbetskadepremien behandlas huvudsakligen enligt samma regler som LFÖPL-försäkringspremien och tas ut i samband med den.

7.4 Om försäkringen inte gäller hela året

Om försäkringen inte gäller hela året bestäms de enligt ovan angivna formel beräknade årliga försäkringspremierna i förhållande till försäkringens giltighetstid.

7.5 Fakturering av försäkringspremien

LPA uppbär försäkringspremien av den försäkrade genom fakturering på bestämda förfallodagar som fastställs genom förordning (statsrådets förordning om verkställighet av lagen om pension för lantbruksföretagare; 1407/2006). Fakturan kan sändas till stipendiaten per post eller, om den försäkrade så önskar, som e-faktura. Direktbetalning är också ett alternativ.

7.5.1 Förfallodagar för försäkringspremien

När en försäkring tecknas bestämmer LPA förfallodagen för försäkringspremien. I regel förfaller den första försäkringspremien till betalning den 15 dagen i den månad som följer efter att försäkringsbeslutet getts. I samband med detta ska också försäkringspremierna för tiden före försäkringsbeslutet betalas.

Om försäkringen gäller högst sex månader kan hela försäkringspremien tas ut på en gång på den förfallodag som LPA bestämt.

Efter den ovan angivna första förfallodagen tas försäkringspremien ut fyra gånger per år på regelbundna förfallodagar. De regelbundna förfallodagarna för försäkringspremien för stipendiater är den 15 dagen i mars, juni, september och december. Om LFÖPL-försäkringen avbryts på ansökan av stipendiaten uppbärs de försäkringspremier som förfallit till betalning före dagen för avbrottet på en av LPA fastställd förfallodag.

Om LFÖPL-försäkringen upphör är den 15 i följande månad förfallodag för den försäkringspremie som kvarstår obetald.

7.5.2 Flera stipendiatförsäkringar samtidigt

Eftersom LFÖPL-försäkringen fastställs separat för varje stipendium bestäms också LFÖPL-försäkringspremien och OFLA-arbetskadepremien separat för varje LFÖPL-försäkring. När försäkringspremier fastställts för flera försäkringar uppbärs alla premier med samma förfallodag av stipendiaten på en enda faktura.

7.5.3 Stipendiatförsäkring och försäkring för lantbruksföretagare samtidigt

Försäkringspremierna för lantbruksföretagarverksamhet respektive stipendiatarbete uppbärs separat. Förfallodagarna för försäkringspremierna för lantbruksföretagarverksamhet respektive stipendiatarbete fastställs på olika sätt.

En person som är försäkrad enligt LFÖPL i egenskap av både lantbruksföretagare och stipendiat behöver betala grupplivförsäkringspremie endast för arbetet som lantbruksföretagare under den tid då bägge försäkringar gäller samtidigt.

7.6 Dröjsmålsränta

På försäkringspremier som inte har betalats inom utsatt tid uppbärs för tiden efter förfallodagen årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 a § 1 mom. i räntelagen.

7.7 Utsökningsindrivning

Om försäkringspremien inte betalas sänder LPA en betalningspåminnelse. Om försäkringspremien inte betalas trots betalningspåminnelsen indrivs premien genom utsökning.

De lagstadgade försäkringspremier som LPA påfört och dröjsmålsräntorna i anslutning till dem är direkt utsökningsbara.

7.8 Indrivning av obetalda försäkringspremier från LFÖPL-pensionen

Om stipendiaten har obetalda försäkringspremier kan de under vissa förutsättningar indrivnas från hans eller hennes LFÖPL-pension och OFLA-ersättningar.

7.9 Preskription av försäkringspremier

Försäkringspremier ska tas ut av den betalningsskyldiga under det år då premien har påförts eller under de därpå följande fem kalenderåren. En försäkringspremie som påförts år 2016 ska tas ut senast 2021. Obetalda försäkringspremier som preskriberats inverkar minskande på den pensionsgrundande LFÖPL-arbetsinkomsten och därigenom på stipendiatsens pensionsskydd.

7.10 Preskription av återbetalning av arbetspensionsförsäkringsavgift som betalats utan grund

Om det senare framkommer att stipendiaten har betalat arbetspensionsförsäkringsavgift utan grund så preskriberas återbetalningen fem år från den dag då avgiften betalades, om preskriptionen inte avbrutits innan dess.

Exempel

Det framkommer 2.12.2016 att en försäkrad stipendiat inte har omfattats av den sociala tryggheten i Finland år 2009 då han eller hon försäkrades. Försäkringspremierna återbetalas bara till den del de betalats efter 2.12.2011 fastän stipendiatsens försäkringar undanröjs ända från 2009.

8 Tillsyn över försäkringsskyldigheten

Personer som beviljats stipendium år 2009 eller därefter är skyldiga enligt lag att teckna en LFÖPL-försäkring. Av denna anledning innehåller LFÖPL också bestämmelser om att LPA är skyldig att övervaka att stipendiaterna fullgör sin försäkringsskyldighet. I praktiken sker denna tillsyn i första hand på basis av de anmälningar som stipendiegivarna lämnar till LPA.

8.1 Stipendiegivarens skyldighet att lämna anmälan och uppgifter

Den som beviljat stipendium ska lämna anmälan till LPA

- när en stipendiat har beviljats ett stipendium på minst 1 259,53 euro (nivån år 2016) för en arbetsperiod på minst fyra månader
- med uppgift om
 - stipendiats namn och personbeteckning
 - det beviljade stipendiets belopp och ändamål samt huruvida en del av stipendiet har beviljats för att täcka kostnader
 - den arbetsperiod för vilken stipendiet har beviljats, om stipendiet har beviljats för en viss arbetsperiod (t.ex. i månader eller i form av den tidpunkt då arbetet börjar och slutar).

Anmälan ska göras skriftligen på elektronisk väg eller per post senast inom tre månader från att stipendiet har börjat betalas ut. Stipendieutbetalningen anses ha börjat när den första stipendiebetalningen har förts in på stipendiats konto. Anmälan om beviljat stipendium kan lämnas till LPA genast när stipendiegivaren har tillgång till de uppgifter som behövs. I fråga om elektroniska anmälningar är det viktigt att se till att sekretessbelagda uppgifter levereras på ett datasäkert sätt.

Anmälan behöver inte lämnas i situationer där det är uppenbart att ingen försäkringsskyldighet föreligger i anslutning till stipendiet. Här följer några exempel på sådana situationer:

- stipendiet har beviljats för en kortare period än fyra månader
- stipendiebeloppet uppgår till mindre än 1 259,53 euro i 2016 års nivå
- stipendiet har beviljats enbart för att täcka kostnader
- stipendiet har beviljats för studier eller lärdomsprov i anslutning till yrkesinriktad grundexamen, yrkeshögskoleexamen eller lägre eller högre högskoleexamen
- stipendiaten är någon annan än en fysisk person eller en arbetsgrupp (t.ex. en förening)
- stipendiatarbetsperioden infaller under en tid då stipendiaten ännu inte fyllt 18 år
- stipendiaten har fyllt 68 år när arbetet inleds.

8.2 Annan skyldighet för stipendiegivaren att lämna uppgifter

Utöver ovan nämnda anmälningsskyldighet har LPA utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att av den som beviljat stipendiet avgiftsfritt få de uppgifter om stipendiet och om den ansökan som ligger till grund för det som är nödvändiga för avgörande av ett ärende under behandling. LPA kan också i samband med avbrytande av ett stipendium fråga om stipendiaten har anmält avbrottet till stipendiegivaren och vilket skriftligt svar stipendiegivaren har gett på anmälan.

8.3 Stipendiats skyldighet att lämna anmälan och uppgifter

Utöver stipendiegivarens anmälningsskyldighet är också stipendiaten skyldig att meddela LPA när han eller hon har fått ett stipendium för en arbetsperiod på minst fyra månader som uppgår till minst 1 259,53 euro (i 2016 års nivå).

Stipendiaten ska också meddela när det LFÖPL-försäkrade stipendiatarbetet upphör, om det sker innan den fastställda försäkringstiden löper ut.

LPA har dessutom rätt att kräva att stipendiaten lämnar en utredning om alla de omständigheter som kan inverka på stipendiats försäkringsskyldighet enligt LFÖPL, arbetspensionsförsäkringsavgiften, skötseln av försäkringen och arbetsinkomsten.

8.4 Skyldighet för den som leder en arbetsgrupp att lämna uppgifter

När det gäller stipendium som beviljats en person med en arbetsgrupp som bedriver vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet, är den person som nämns i stipendiebeslutet skyldig att meddela LPA namn och kontaktuppgifter för de personer som arbetar i arbetsgruppen för att försäkringsskyldigheten ska kunna utredas. Uppgifterna ska endast gälla sådana personer som arbetar i arbetsgruppen med stöd av stipendiet utan att stå i anställningsförhållande.

8.5 Tvångsförsäkring

Om en stipendiat har försummat att teckna LFÖPL-försäkring ska LPA kontakta stipendiaten och ge uppmaning att teckna försäkring. Om stipendiaten inte rättar till försummelsen inom den tid som LPA föreskriver, försäkras LPA stipendiaten enligt LFÖPL (tvångsförsäkring). Försäkringen fastställs i detta fall på basis av de utredningar som finns tillgängliga enligt samma principer som i övriga fall. Om stipendiegivaren annars inte har tagit ställning till tidpunkten för arbetet anser LPA i regel att det har börjat vid ingången av den månad under vilken stipendiegivaren gjorde anmälan om stipendiet till LPA.

En tvångsförsäkring kan endast gälla ett stipendium som beviljats 1.1.2009 eller där-
efter. En tvångsförsäkring kan fastställas retroaktivt för det löpande och det föregående kalenderåret.

8.6 Befrielse från försäkringsskyldighet

Det har varit möjligt för lantbruksföretagare att få befrielse från LFÖPL-försäkringsskyldigheten med stöd av tidigare lagstiftning. Om en lantbruksföretagare fortfarande har ett beslut om befrielse i kraft så gäller befrielsen också stipendiatarbete som utförs samtidigt. Grunderna för befrielsen utreds dock om lantbruksföretagaren samtidigt med stipendiatarbetet inte längre har annat förvärvsarbete och det således inte av den orsaken finns grund för befrielsen. År 2016 är det bara 2 000 lantbruksföretagare som fortfarande har en befrielse i kraft. Befrielser har inte beviljats efter 2002 och kan inte gälla personer som är födda 1961 eller senare.

9 Pensionstillväxt på basis av LFÖPL-arbetspensionsförsäkring

Arbetstagare i arbets- och tjänsteförhållande intjänar pension på basis av lön eller annat vederlag som betalas för arbete. Lantbruksföretagare, företagare och stipendiater intjänar pension på basis av en årlig arbetsinkomst.

Den centrala principen i den arbetspensionsreform som trädde i kraft i början av 2005 är att allt arbete utökar pensionen. Förutom att pensionen växer på grundval av arbete som utförs under den aktiva tiden, intjänas även ny pension på basis av arbete som pensionstagaren eventuellt utför vid sidan av sin pension.

LFÖPL-pension intjänas bara för den tid under vilken LFÖPL-försäkringen är i kraft. Pensionstillväxten beräknas per kalenderår. Pensionen beräknas utifrån den totala arbetsinkomst som avses i 73 § i LFÖPL.

9.1 Den totala arbetsinkomsten

Den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten räknas ut separat för varje kalenderår. Den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten utgör ett enligt försäkringsperioderna vägt medeltal av de LFÖPL-arbetsinkomster som fastställts för kalenderåret. Om försäkringen endast varit i kraft under en del av året utgör den totala arbetsinkomsten för året en så stor andel av det vägda medeltalet av de under året gällande LFÖPL-arbetsinkomsterna som motsvarar den tid försäkringen varit i kraft.

I den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten beaktas också effekten av obetalda LFÖPL-försäkringspremier som preskriberats. Obetalda LFÖPL-premier som preskriberats har en minskande inverkan på den totala arbetsinkomsten och därigenom på pensionstillväxten.

Om en stipendiat har flera LFÖPL-försäkringar i kraft under ett och samma kalenderår, har en årlig LFÖPL-arbetsinkomst fastställts separat för varje försäkring. Alla årliga LFÖPL-arbetsinkomster beaktas i den pensionsgrundande totala arbetsinkomsten. I den totala arbetsinkomsten beaktas också om försäkringen inte varit i kraft hela året.

Exempel

En årlig arbetsinkomst på 15 000 euro har fastställts för stipendiaten för perioden 1.2.2016 - 31.12.2016. Stipendiaten har dessutom tecknat en annan försäkring med en årlig arbetsinkomst på 10 000 euro för perioden 1.6.2016 - 31.12.2016. Den totala arbetsinkomsten för 2016 fastställs enligt följande formel: $15\ 000 \times 330/360 + 10\ 000 \times 210/360 = 13\ 750 \text{ euro} + 5\ 833,33 \text{ euro} = 19\ 583,33 \text{ euro}$.

9.2 Lantbruksföretagarverksamhet vid sidan av stipendiatarbete

Om stipendiaten även bedriver lantbruksföretagarverksamhet, beaktas bägge verksamheter i den totala arbetsinkomsten som utgör grund för LFÖPL-pensionen.

9.3 Pensionstillväxt

Pension intjänas på basis av den ovan angivna totala arbetsinkomsten enligt bestämda tillväxtprocentsatser. Nedan redogörs i korthet för huvudreglerna för stipendiaters intjäning av LFÖPL-pension enligt den lagstiftning som trädde i kraft 1.1.2009.

9.3.1 Åldersgränser

Pension intjänas tidigast från början av den kalendermånad som följer efter uppnådd 18 års ålder och pensionsintjänandet upphör senast i slutet av den kalendermånad då stipendiaten fyller 68 år.

9.3.2 Pensionstillväxt på basis av arbete under den aktiva tiden

Pension intjänas i regel för hela den tid under vilken LFÖPL-försäkringen är i kraft i enlighet med en åldersrelaterad tillväxtprocent.

9.3.3 Tillväxtprocent

Pensionen tillväxer med följande procenttal av den gällande totala arbetsinkomsten under året:

- 1,5 procent från början av den månad som följer efter uppnådd 18 års ålder fram till utgången av den månad under vilken den försäkrade fyller 53 år (åldern 18–52 år)
- 1,9 procent från början av den månad som följer efter uppnådd 53 års ålder fram till utgången av den månad under vilken den försäkrade fyller 63 år (åldern 53–62 år)
- 4,5 procent från början av den månad som följer efter uppnådd 63 års ålder fram till utgången av den månad under vilken den försäkrade fyller 68 år (åldern 63–67 år).

Exempel

En årlig arbetsinkomst på 15 000 euro har fastställts för en stipendiat i 35 års ålder för perioden 1.1.2016 - 31.12.2016. Stipendiaten intjänar år 2016 pension på basis av LFÖPL-arbetspensionsförsäkringen enligt följande: $1,5 \% \times 15\,000 = 225$ euro/år.

En 54 år gammal stipendiat har tecknat en LFÖPL-försäkring för sex månader, 1.1.2016 - 30.6.2016, med en årlig arbetsinkomst på 10 000 euro. Eftersom försäkringen inte är i kraft ett helt år, uträknas den totala arbetsinkomsten för 2016 enligt följande: $10\,000 \times 180/360 = 5\,000$ euro. Stipendiaten intjänar under 2016 pension enligt den tillväxtprocent som gäller för personer över 53 år: $1,9 \% \times 5\,000 = 95$ euro/år.

9.3.4 Pensionstillväxt på basis av arbete som utförs vid sidan av pensionen

På basis av arbete som utförs vid sidan av invalidpension intjänas ny pension enligt 1,5 procent per år oberoende av den försäkrades ålder. När det gäller arbete som utförs vid sidan av deltidspension intjänas pension enligt olika regler.

9.3.5 Pensionstillväxt på grund av sociala förmåner

Från början av år 2005 växer pensionen även på grund av olika sociala förmåner. Bland annat följande sociala förmåner utökar pensionen:

- moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen
- sjukdagpenning och specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen
- altherneringsersättning enligt lagen om altherneringsledighet.

9.3.6 Pensionsutdrag

Pensionsutdrag skickas till alla personer i åldern 18–67 år som bor i Finland och som har arbetat inom den privata sektorn som arbetstagare, företagare eller lantbruksföretagare. Även stipendiatarbete som försäkrats enligt LFÖPL ingår i pensionsutdraget. Pensionsutdrag skickas i pappersform vart tredje år.

10 Sökande av ändring i LPA:s försäkringsbeslut

10.1 Besvär

Den som är missnöjd med ett försäkringsbeslut som LPA gett kan söka ändring i beslutet hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden, vars beslut kan överklagas hos försäkringsdomstolen. Till alla beslut bifogas en besvärсанvisning som innehåller information om var ändring kan sökas, inom vilken tid och på vilket sätt.

10.1.1 Besvärstid

Ändring i LPA:s beslut kan sökas senast 30 dagar efter att den som söker ändring fått del av beslutet. Samma tidsfrist gäller för sökande av ändring hos försäkringsdomstolen i ett beslut som getts av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden.

Ändringssökanden anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades till den adress som stipendiaten har uppgett, om inget annat påvisas i samband med att ändring söks. I praktiken ska besvär alltså inlämnas senast 37 dagar från det att beslutet postats.

Om tidsfristens sista dag är en helgdag, självständighetsdagen, första maj, jul- eller midsommarafton eller en helgfri lördag, kan besvär inlämnas ännu den första vardagen efter den egentliga tidsfristen.

10.1.2 Inlämnande av besvär

Besvärsskriften ska inlämnas inom besvärstiden till LPA eller en LPA-ombudsman.

Besvär ska vara LPA tillhanda senast den sista dagen av besvärstiden inom pensionsanstaltens öppettider.

Besvär som mottagits per telefax eller e-post anses också ha inkommit inom utsatt tid.

LPA:s e-postadress för inlämnande av besvär är [muutoksenhaku\(at\)mela.fi](mailto:muutoksenhaku(at)mela.fi). Eftersom e-postförbindelsen mellan LPA och kunden är oskyddad, sker all förmedling av konfidentiella personuppgifter i besvärsskrifter på kundens eget ansvar. Ändringssökande varnas om datasäkerhetsrisken i besvärsanvisningen.

Besvärsskriften kan kompletteras med tilläggsutredningar efter att besvärstiden gått ut.

10.1.3 Besvär som inkommit för sent

Besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen kan behandla besvär som inkommit för sent, om det finns vägande skäl till förseningen.

10.1.4 Besvärsskriftens innehåll

Besvär ska inlämnas skriftligen. Av besvärsskriften ska framgå

- i vilket beslut ändring söks
- på vilka punkter ändring söks
- motiveringen bakom ändringssökandet.

Besvärsskriften ska undertecknas. Om ett ombud har undertecknat besvärsskriften i stället för den som söker ändring ska en fullmakt bifogas till besvärsskriften, såvida det inte är fråga om ett allmänt rättsbiträde eller en advokat.

Om besvärsskriften inlämnats per e-post behöver handlingen inte kompletteras med en underskrift, om den innehåller uppgifter om avsändaren och det inte finns anledning att betvivla handlingens autenticitet och integritet.

På LPA:s webbplats finns en blankett för sökande av ändring som den ändringssökande vid behov kan använda som underlag för sin besvärsskrift.

10.2 Behandling av besvärssärendet vid LPA

Om LPA till alla delar godkänner de krav som framställs i besvärsskriften, ger pensionsanstalten ett rättelsebeslut i ärendet. Det är också möjligt att överklaga detta rättelsebeslut.

Om LPA inte kan godkänna alla krav som framställs i besvärsskriften, hänskjuts ärendet till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller, om det är fråga om fullföljd, till försäkringsdomstolen.

10.2.1 Tidsfrister

LPA ska sända besvärsskriften till besvärinstansen inom 30 dagar från besvärstidens utgång. Om det är nödvändigt på grund av inhämtande av tilläggsutredning kan besvären sändas senast 60 dagar från besvärstidens utgång.

I samband med överföringen av besvärssärendet sänder LPA också besvärinstansen ett utlåtande i ärendet. LPA underrättar också per brev den ändringssökande om att besvären överförs till besvärinstansen för behandling. Samtidigt tillsänds den ändringssökande för kännedom det utlåtande som LPA gett med anledning av besvärsskriften, och den ändringssökande bereds tillfälle att ge ett eget utlåtande i ärendet direkt till besvärinstansen inom en tidsfrist på 30 dagar.

10.3 Besvärinstansens beslut

Efter att ha behandlat besvärssärendet förkastar besvärinstansen besvären eller ändrar den LPA:s beslut.

Besvärinstansen kan också låta bli att behandla besvären till exempel på grund av försening eller ge ett så kallat återförvisningsbeslut, dvs. återförvisa ärendet till LPA för ny behandling utan att själv ta ställning till ärendet.

Om besvärinstansens beslut kan överklagas, bifogas en besvärсанvisning till beslutet. Om beslutet inte kan överklagas, anges detta i besvärinstansens beslut.

10.4 Grundbesvär

Den försäkrade kan anföra grundbesvär över debiteringen av försäkringsapremien, om han eller hon anser att debiteringen av premien strider mot lag eller avtal.

Grundbesvär ska anföras hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Besvärstiden är det år under vilket försäkringspremien debiterats och de två följande kalenderåren. Besvärstiden räknas från den dag då försäkringspremien debiterats. Försäkringspremien anses ha debiterats på förfallodagen. Besvär över ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden gett ska anföras hos försäkringsdomstolen inom den normala besvärstiden på 7 + 30 dagar.

Grundbesvär kan endast gälla debitering av försäkringspremie, dvs. främst huruvida försäkringspremien har fastställts och debiterats enligt lag. När ett besvärsgörande gäller försäkringens ikraftträdande, fastställandet av arbetsinkomst eller försäkringens upphörande är det inte fråga om grundbesvär, utan besvär över försäkringsbeslut.

10.5 Verkställighet av beslut under besvärstiden

Även om ändring har sökts ska ett försäkringsbeslut som LPA gett iakttas till dess ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut. I praktiken innebär detta att LFÖPL-försäkringspremierna tas ut i enlighet med LPA:s försäkringsbeslut, såvida inte besvärinstansen har bestämt att uttaget av avgifter ska avbrytas för den tid ändringssökandet pågår.

Om LPA anser besvären vara delvis befogade meddelar LPA ett interimistiskt beslut för den tid behandlingen pågår. Försäkringssituationen som används i registren och vid uttaget av försäkringspremier baseras på detta beslut.

10.6 Andra medel för att söka ändring

När besvärstiden löpt ut har försäkringsbeslutet vunnit laga kraft. Därefter kan beslutets innehåll ändras endast om det är fråga om rättelse av sakfel, rättelse av skriv- eller räknefel, undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut eller hävande av försäkringsdomstolens beslut.

10.6.1 Rättande av felaktiga beslut

Sakfel

LPA kan undanröja sitt beslut och avgöra ärendet på nytt, om beslutet grundar sig på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag eller om det har skett ett fel i förfarandet då beslutet fattades. LPA får inte ändra sitt beslut till en parts nackdel, om inte parten samtycker till detta.

Skriv- eller räknefel

LPA ska rätta uppenbara skriv- eller räknefel eller andra därmed jämförbara klara fel i sitt beslut. Ett fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett resultat som är oskäligt för en part.

Ett felaktigt beslut kan rättas på antingen LPA:s eller stipendiatens initiativ. Ansökan om rättelse av felaktigt beslut ska lämnas till LPA.

10.6.1.1 Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som LPA gett grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på yrkande av en part eller av LPA undanröja beslutet och förordna ny behandling av ärendet. Beslut som meddelats av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden kan överklagas hos försäkringsdomstolen.

Om det är fråga om ett försäkringsbeslut som meddelats av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen, ska ansökan om undanröjande av beslutet riktas till försäkringsdomstolen.

Ett försäkringsbeslut som vunnit laga kraft för mer än fem år sedan kan endast undanröjas av särskilt vägande skäl.

Ansökan om undanröjande av ett beslut kan lämnas till LPA eller direkt till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (beslut som getts av LPA) eller till försäkringsdomstolen (beslut som getts av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen).

11 Grupplivförsäkring

Samtidigt med en obligatorisk LFÖPL-försäkring fastställs alltid också en grupplivförsäkring. Efter en stipendiats död har förmånstagarna rätt att få försäkringsbeloppet i grupplivförsäkringen i enlighet med lagen om pension för lantbruksföretagare. Villkoren för grupplivförsäkringen fastställs av social- och hälsovårdsministeriet. Villkoren motsvarar dem i grupplivförsäkringen för arbetstagare.